

Barnesamtalen – Den Dialogiske samtalemotoden

-i samtale og veiledning av barn og unge som
mobber andre

Barn og unge kongressen- RBKU Vest

27.4.2018

May Lindland

May.lindland@live.no

Dagens tema:

Hvordan forstå og veilede barn og unge som mobber andre?

- Innføring i grunnleggende prinsipper i Den dialogiske samtalemotoden (DCM)

Barnesamtalen- DCM

- Dialogical Communication Method (DCM)
- Evidensbasert samtalem metode utviklet av Kari Gamst og Åse Langballe
- Først utviklet til bruk i politiets tilrettelagte avhør av barn
- Senere tilpasset barneverntjenesten
- I dag får flere yrkesgrupper som jobber med barn opplæring i metoden

Hvorfor?

- Det påvises en klar sammenheng mellom den voksnes kommunikasjonskompetanse og barnets motivasjon og evne til å fortelle om personlige, sensitive opplevelser.
- Kvaliteten på relasjonen mellom voksen og barnet, påvirker barnets forutsetninger til å formidle seg.

Hva slags samtale skal du ha?

- Oppfølgende samtale
- Veiledende samtale
- Problemløsende samtale
- Få fram barnets refleksjoner og tanker rundt mobbingen/hendelsen?

Hva er Barnesamtalen- DCM

- Kommunikasjonsprinsipper satt i system
- Målrettet samtale
- Væremåte og holdning
- Strukturert, spesifikk og konkret, men også åpen og fleksibel

(Gamst 2011)

Barneperspektivet

Med barneperspektivet tenker jeg først og fremst helt konkret på hvordan verden ser ut for barn.

Det er dette som barn ser, hører, opplever og kjenner som deres virkelighet

(Tiller 1991).

Det er du som vet best hvordan det er å være deg

- Samtalen rettes mot barnets virkelighet
- Samtalen er en dialog mellom to subjekter
- Barnet oppfattes som likeverdig samtalepartner

(Gamst & Langballe, 2004)

Hvorfor forteller ikke barn

- Forstår ikke alvorret av de de har vært med på
- Redd for konsekvenser/straff
- Redd for å miste status/rolle i gruppa
- Redd for avvisning/utestegning

Barnesamtalens mål:

At barnet utrykker seg mest mulig
i fri fortellende form

(Gamst og Langballe 2004)

Hva er fri fortelling?

- Når barnet formidler seg med flere setninger eller ytringer etter hverandre
- Den voksne lytter aktivt

(Gamst og Langballe 2004)

Jeg sa jo at han ikke skulle gjøre det..... Så gjorde han det likevel, og da smalt det.

Hvorfor er fri fortelling viktig?

- Barnet danner egne ledetråder som letter minneprosessen
- Motivasjonen for videre formidling øker
- Har høyere troverdighet enn svar fra direkte utspørring

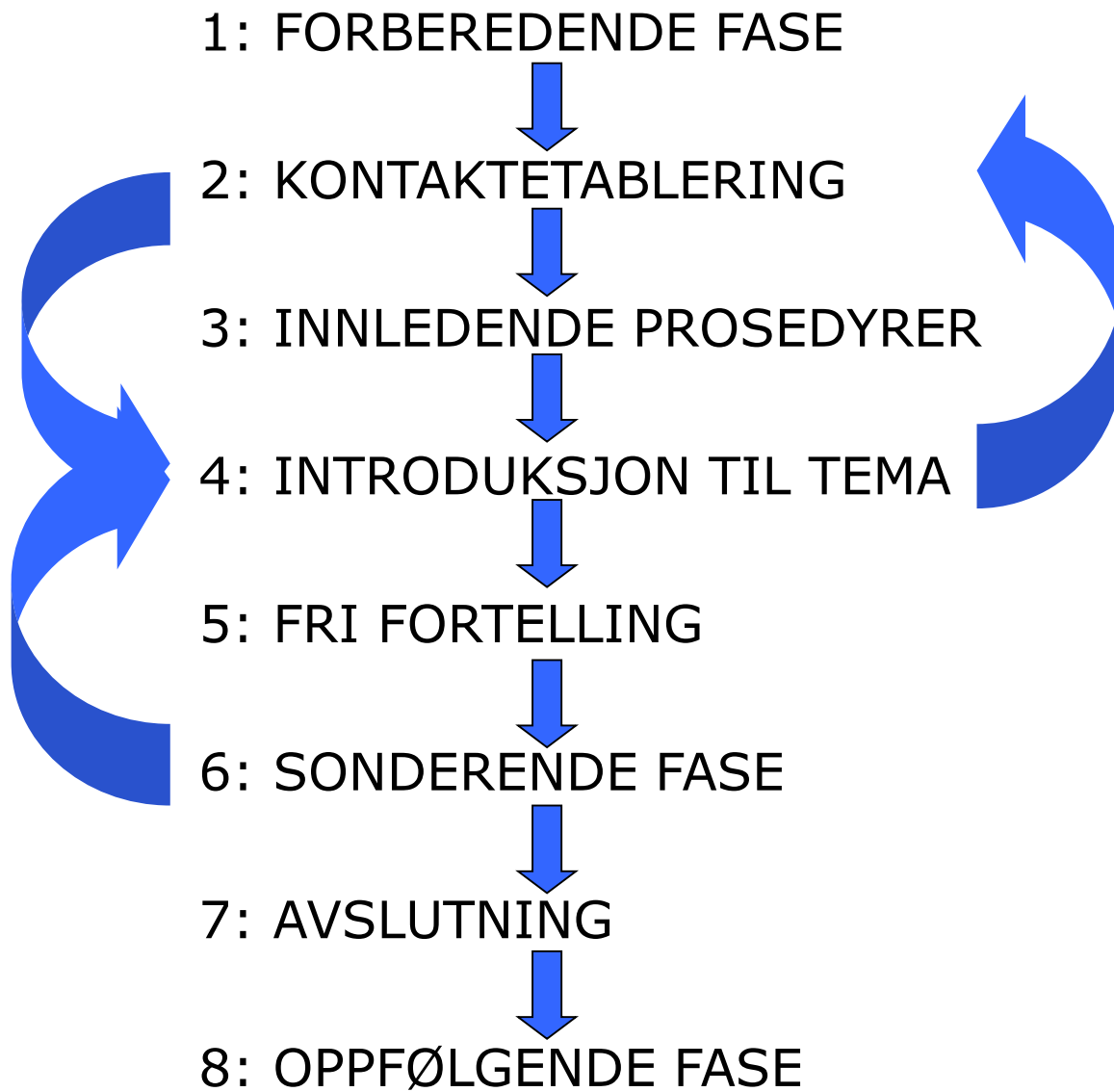
Hvordan oppnå fri fortelling?

Still åpne spørsmål og
lytt aktivt!

Barnet er bare så motivert
til å snakke som den
voksne er til å lytte!

Lytt aktivt!

- Gjenta og bekreft barnet
- Gi barnet pauser
- Be barnet fortelle mer!
- Bruk oppsummeringer aktivt

(Gamst og Langballe 2004)

Fase 1: Forberedende fase

Mål:

- Hva er hensikten med samtalen?
- Skap trygghet for både barnet, barnets omsorgsperson og deg selv

(Gamst og Langballe 2004)

Sentrale spørsmål i forberedelsen

- Hvorfor skal jeg snakke med barnet?
- Hva er målet med samtalen?
- Hvilke spesielle spørsmål og tema er det viktig at jeg forbereder meg på?
- Hva er viktige tema for barnet?
- Hva er viktig informasjon å gi til barnet?
- Hvilke konsekvenser kan samtalen ha for barnet?

(Gamst 2011)

Fase 2: Kontaktetablering

Mål:

- Å skape kontakt og klima for tillit; å gjøre barnet eller den du skal samtale med så trygt å avslappet som mulig

(Gamst og Langballe 2004)

Fase 3: Innledende prosedyrer - regler og rammer

Mål:

- Å klargjøre premissene for samtalen
- Å skape en felles forståelse for samtalesituasjonen

(Gamst og Langballe 2004)

Fase 4: Introduksjon til tema

Mål:

- Tydelig innføring av tema
- Å lede fra et nøytralt tema til et fokusert tema

(Gamst og Langballe 2004)

Eksempel

V: I dag vil jeg snakke med deg om at noen elever har fortalt meg at de er redde for deg.

Jeg vet ikke hva dette handler om, derfor trenger jeg å snakke med deg om dette. Fortell meg hva du tenker når du hører at noen i klassen er redde for deg.

Flere eksempler

- Jeg ser at Thea sjelden er med dere andre jentene i friminuttene. Jeg lurer på hva som er grunnen til det, og hva du tenker om det.
- Jeg ser at du ofte er innblandet i konflikter med andre elever her på skolen. Hva er det som skjer i friminuttene?

- **Øvelse**

Tenk på en samtale du skal ha med et barn som mobber andre. Hvordan kan du introdusere dette tema for barnet?

Husk: Vær konkret og tydelig, men ikke ledende!

Fase 5: Fri fortelling

Mål:

- Å gi barnet anledning til å innta fortellerposisjonen
- At barnet uttrykker seg fritt og uttømmende

(Gamst og Langballe 2004)

Hvordan oppnå fri fortelling?

Bruk aktiv lytting!

- Gjenta og bekreft
- Bruk pauser
- Oppfordre til å fortelle mer!
- Bruk oppsummeringer aktivt

Hva kan du gjøre?

- Prøv å forstå grunnen til at barnet ikke vil fortelle
- Vis barnet at du forstår
- Tilby barnet en mulighet til å snakke om grunnen
- Gi barnet grunner til likevel å fortelle

Speil barnets følelser

- Du ser så sint/trist/redd ut.
  - Hva er du redd for?
  - Hva tenker du på?
  - Fortell!

Bruk andre barn som eksempler

- Jeg har snakket med barn som gjør/sier/føler akkurat sånn som deg. Og de kunne ikke fortelle om hvordan de hadde det fordi....
- Jeg lurer på om du tenker på noe du ikke vil fortelle

Fase 6: Sonderende fase

Mål:

- Å fremskaffe detaljert, fullstendig og konsistent informasjon
- Å utdype de enkelte temaene innen handling, kontekst og opplevelse

(Gamst og Langballe 2004)

Hvordan?

- Still åpne spørsmål innen handling, kontekst og opplevelse for å få utdypet tema barnet har innført
- Introduser nye undertema
- Utforsk barnets refleksjoner og løsningsforslag
- Oppklar utydigheter/misforståelser/selvmodsigelser

Eksempler på åpne spørsmål du kan stille

- Hva tenker du når du gjør det?
- Hvordan tror du det oppleves for den som blir mobbet?
- Hvordan ville du selv reagert dersom noen gjorde det med deg?

- Hva skal til for å få slutt på dette?
- Hva kan du gjøre i stedet?
- Hvordan skulle du ønske det var her på skolen?

Utforske løsninger sammen med barnet

Hva tenker du skal til for at du skal ha det bedre her på skolen?

Hva tenker du skal til for at den som blir mobbet skal ha det bedre her på skolen?

- Hva kan du gjøre?
- Hva kan den som blir mobbet gjøre?
- Hva kan jeg som din lærer gjøre?
- Hva kan mamma og pappa gjøre?

Fase 7: Avslutning

Mål:

- Å avslutte samtalen på en positiv og ivaretagende måte
- Barnet skal bli forstått og tatt på alvor uansett hva som er resultatet av samtalen

(Gamst og Langballe 2004)

Kriterier for avslutningsfasen:

A: Oppsummer samtalens innhold

B: Utforsk barnets følelser her og nå

C: Avklar videreføring av informasjon

D: Foreta en sikkerhetsvurdering/behov for strakstiltak

E: Lag en plan for videre oppfølging og informer barnet om dette

F: Forbered barnet på neste gjøremål

G: Lag ny avtale og ta farvel

(Gamst og Langballe 2004)

Hva gjør du når barnet forteller?

- Hvordan ivareta barnets behov for videre oppfølging etter at barnet har fortalt?
- Utforske løsninger sammen med barnet

Ikke stå alene med bekymringen

Søk råd:

- Egne kollegaer
- PP-tjenesten
- Tverrfaglig konsultasjonsteam
- Barnehuset
- Helsesøstertjenesten
- Politiet
- Barneverntjenesten
- Bup

Hvorfor gjør dere ikke reklame for barnesamtale? Jeg hadde aldri hørt om barnesamtale før.

Dere burde gjøre reklame for det sånn at barn vet at det finnes.

Ole 8 år

Jeg må bare si en ting til...Det er det at du er faktisk den beste jeg har møtt. Jeg merker det at du liksom.. du sitter og hører på meg, du sitter og ser på meg og du liksom... du... du svarer på en måte... og så er du veldig hyggelig da... jeg kjenner det at.. jeg blir liksom kjent med deg uten å kjenne deg. Det er litt vanskelig å forklare hva jeg mener, men... siden du er voksen og sånn er det litt sånn.... For dem andre voksne jeg har møtt dem er litt sånn, sitter der liksom og skriv og skriv og skriv og sånn og.. men du sitter der og ser på meg, og du hører på meg, du bryr deg. Og så er du bare grei i deg selv du!

Litteratur:

- *Profesjonelle barnesamtaler. Å ta barn på alvor.* Kari Trøften Gamst. Universitetsforlaget 2011
- *Den vanskelige samtalen.* Langballe, Gamst & Jacobsen, NKVTS og RVTS-Ø 2010
- *Å samtale med barn i vanskelige livssituasjoner.* May Lindland, masteroppgave i sosialt arbeid, HIOA 2012
- *Er det noen som vil høre på meg?* Berit Skauge, masteroppgave i sosialt arbeid, NTNU 2010
- *Barnesamtalen i barnevernet. Hvordan har barnets informasjon innvirkning på videre saksbehandling/ tiltak.* Astrid Wetrhus, masteroppgave i sosialt arbeid, HIO 2009
- *Pålitelighet i barns utsagn, en innholdsanalyse av barnesamtalen i barnevernet.* Monica Berge og Linda Beate Svalsrød, masteroppgave i sosialt arbeid, HIO 2008
- *Barnesamtalen i barnevernet. En studie av barns fortellinger om omsorgssvikt.* Ida Kristine Foss Debes og Marit Jacobsen, masteroppgave, ISP, UIO 2007